

Scan mij!

Stichting Orion

Bezoekadres:
Bijlmerdreef 1289-2
1103 TV Amsterdam

Postadres:
Postbus 22222
1100 CE Amsterdam

info@orion.nl
www.orion.nl

Met heel ons hart

Stichting Orion
Strategisch koersplan 2022-2025

Inhoud

1	Inleiding & samenvatting	04
2	Huidige context	07
2.1	Organisatieontwikkeling Orion	08
2.2	In gesprek met de teams	10
2.3	Netwerkanalyse	11
2.4	Thematafels (RVT, GMR, DB, staf)	12
2.5	Bestuurlijke visitatie	12
2.6	Vierjaarlijks bestuurlijk toezicht, Inspectie van het Onderwijs	13
2.7	Maatschappelijke context	14
3	Wartoe	17
3.1	Voor wie doen we het?	18
3.2	Onze scholen als goede en excellente expertisecentra voor passend en inclusief onderwijs	18
3.3	Twee bewegingen	21
4	Wat doen we al en gaan we nog meer doen?	23
4.1	Pijler 1: Goed onderwijs voor nu en voor later	24
4.2	Pijler 2: Goed onderwijs doen we samen	25
4.3	Pijler 3: Goed onderwijs vanuit een stevige basis	29
5	Bijlage	33
5.1	Gegevens Stichting Orion	33
5.2	Onderdelen Orion	34
5.3	Organisatiestructuur	36
5.3.1	Governance	36
5.3.2	Gemeenteraad	36
5.3.3	Raad van Toezicht	37
5.3.4	(Gemeenschappelijke) medezeggenschap	37
5.3.5	Bestuur	37
5.3.6	Scholen, Werkstraat en Expertisecentrum	37
5.3.7	Stafbureau	37
5.3.8	Horizontale dialoog	37

1 Inleiding & samenvatting

Voor u ligt het strategisch koersplan 2022-2025 van stichting Orion. In dit strategisch koersplan blikken we terug op de ontwikkelingen in de afgelopen jaren en beschrijven wij onze ambities voor de komende vier jaar.

Goed en kansrijk onderwijs voor ieder kind

Ieder kind heeft het nodig om te leren en zich te ontwikkelen binnen een schoolsetting die bij hem/haar past. Daarom heeft elk kind recht op goed en excellent onderwijs voor de best passende kansen in de maatschappij.

Onze leerlingen en hun ouders komen niet naar ons omdat we de leuke school in de buurt zijn en de buurtkinderen daar ook naartoe gaan. Leerlingen en ouders komen op onze scholen omdat ze meer ondersteuning nodig hebben dan wat de reguliere school in de buurt kan bieden. We zijn ons ervan bewust dat dit niet altijd een makkelijk keuze is en dat leerlingen en ouders vaak al veel hebben meegemaakt. Dat vraagt van ons als gespecialiseerd onderwijs dat wij daar oog voor hebben en daar sensitief voor zijn. Het betekent dat er extra aandacht en ondersteuning nodig is voor een goede ontwikkeling en dat bieden wij. Wij zorgen voor scholen waar leerlingen een fijne en veilige plek hebben en met plezier kunnen leren. Wij gaan voor kansrijk onderwijs voor ieder kind, kansrijk door gepersonaliseerd te werken. Alles wat wij doen is gericht op wat de leerling en de ouders nodig hebben om de leerling de beste kansen te bieden.

Alle kinderen hebben goed onderwijs nodig en hebben daar ook recht op. Goed onderwijs dat ze de beste kansen biedt op brede ontwikkeling en duurzame maatschappelijke participatie.

Regulier waar het kan, gespecialiseerd waar nodig.

Goed en kansrijk onderwijs voor iedere leerling bij Orion

Orion staat op een prachtig moment in haar bestaan als stichting voor gespecialiseerd onderwijs in Amsterdam en omgeving. In de afgelopen jaren heeft Orion een heel stevige basis weten te ontwikkelen voor kwalitatief goed onderwijs voor haar leerlingen. In september en oktober 2021 heeft de Inspectie van het Onderwijs Orion onderzocht in het kader van het vierjarig bestuurlijk toezicht. We hebben de maximale waardering Goed ontvangen en daar zijn we trots op. Dit hebben we kunnen bereiken door de inzet van iedereen in de afgelopen jaren. We zijn als goed gewaardeerd omdat onze visie, ambities en doelen goed op elkaar zijn afgestemd en ook zichtbaar zijn in de hele organisatie. De inspectie heeft gezien hoe we daar concreet invulling aan geven in de praktijk op onze scholen. Wij geven goed onderwijs aan onze leerlingen. Dit doen we door samen steeds te onderzoeken en uit te proberen wat werkt voor de leerling. Samenwerken en gebruikmaken van het netwerk om de leerling(en) heen is hierbij heel belangrijk. Onze scholen zijn een oefenplaats voor onze leerlingen om zich voor te bereiden op de best passende vervolgstap.

Goed en kansrijk onderwijs voor ieder kind in de veranderende maatschappij

Dat de maatschappij snel verandert weten we. Hoe de maatschappij verandert en hoe dat er concreet uit zal zien weten we vaak niet. De afgelopen twee coronajaren zijn bij uitstek een voorbeeld van hoe veranderlijk de maatschappij kan zijn. De coronapandemie heeft ons laten zien dat we zomaar in een situatie kunnen belanden waar we niet op gerekend hadden. Het effect van deze periode is zichtbaar in het landelijke onderwijsveld. Er zijn meer leerlingen die (tijdelijk) gespecialiseerd onderwijs nodig hebben. Ook zien we dat passend onderwijs en leerrecht voor ieder kind effect heeft op de verschillende doelgroepen waar wij onderwijs en zorg voor bieden.

We willen kansrijk onderwijs bieden aan iedere leerling. Kansrijk onderwijs in een steeds veranderende maatschappij. Hoe bereiden we onszelf voor op het optimaal leren en ontwikkelen van onze leerlingen ten behoeve van een volwaardige deelname aan die maatschappij? Waar koersen we op? Welke doelen stellen we onszelf?

Goed en kansrijk onderwijs voor iedere leerling vanuit een veerkrachtige kwaliteitscultuur

We hebben in de coronaperiode gezien dat we een veerkrachtige organisatie zijn. Dat heeft ons geholpen om te kunnen omgaan met het onverwachte. Vanuit veerkracht en een stevige basis hebben we in korte, cyclische contactmomenten gehandeld. Dit was in het belang van de veiligheid, gezondheid en ontwikkeling van zowel leerlingen als personeel. De goede samenwerking met de leerlingen, de ouders, de vaste (jeugd)zorgpartners, de samenwerkingsverbanden, de GGD en de gemeente Amsterdam heeft hierbij geholpen. We bouwen de komende jaren verder aan deze veerkrachtige kwaliteitscultuur en aan onze relevante netwerken met partners om zo in de toekomst snel te kunnen blijven schakelen.

De veerkracht zit in de continue, gezamenlijke zoektocht om samen goed en kansrijk onderwijs te kunnen realiseren.

Koersen op twee bewegingen voor goed en kansrijk onderwijs voor iedere leerling

Onze goede en stevige basis voor kwalitatief goed onderwijs benutten we de komende beleidsperiode optimaal om samen met leerlingen, ouders en vaste samenwerkingspartners aan twee grote bewegingen te bouwen. Twee bewegingen die bijdragen aan goed en excellent onderwijs: (1) voor de leerlingen op onze scholen én (2) aan een, zoveel als mogelijk, inclusief en thuisnabij onderwijsaanbod voor de leerlingen in het reguliere onderwijs die extra ondersteuning nodig hebben.

Hieraan bouwen vraagt van ons dat wij in verbinding met elkaar zijn en blijven, zowel binnen als buiten de organisatie, om in samenwerking met leerlingen, ouders en partners onze ambities waar te maken. We bouwen verder aan een kwaliteitscultuur waarin we samen doen, samen onderzoeken en nadenken, samen beslissen en samen steeds weer de volgende stap zetten. Kortom: bruggen bouwen terwijl wij er zelf overheen lopen.

Met veel waardering en bewondering voor wat we met elkaar al hebben bereikt voor onze leerlingen, én voor de leerlingen in het brede Amsterdamse onderwijsveld, kijk ik uit naar wat er komen gaat. Ik vertrouw erop dat we vanuit energie, veerkracht en gezondheid ons belangrijke werk kunnen blijven doen en uitbouwen.

Annette van der Poel
Bestuurder

2 Huidige context

Continue aandacht voor goed en kansrijk onderwijs voor iedere leerling is waar wij voor staan. We kunnen dat doen omdat we daar in de voorgaande jaren al hard voor hebben gewerkt. Om onze nieuwe koers voor de komende vier jaar te kunnen formuleren is het belangrijk dat we gezamenlijk stilstaan bij waar we nu zijn. Wat hebben we allemaal al bereikt met onze leerlingen? Wat werkt voor onze leerlingen in wat we doen en organiseren? En waar willen we (nog) meer van?

In dit hoofdstuk blikken we eerst in vogelvlucht terug op de organisatieontwikkeling van Orion (paragraaf 2.1). We hebben gesprekken op de verschillende scholen gevoerd en we beschrijven in paragraaf 2.2 wat die hebben opgeleverd. In deze gesprekken is er teruggekeken op het onderwijs in de verschillende lockdown-periodes en vooruitgeblikt naar de komende vier jaar. Wat willen de teams vasthouden en waar willen ze (nog) meer van zien? In paragraaf 2.3 volgt een beschrijving van onze analyse op de verschillende netwerken die wij (nodig) hebben voor goed en kansrijk onderwijs. Goed onderwijs doen wij immers samen. Zitten we in de juiste netwerken, leveren ze de leerlingen voldoende op voor de beste kansen die wij ze willen bieden? Welke samenwerkingen (netwerken) missen we nog?

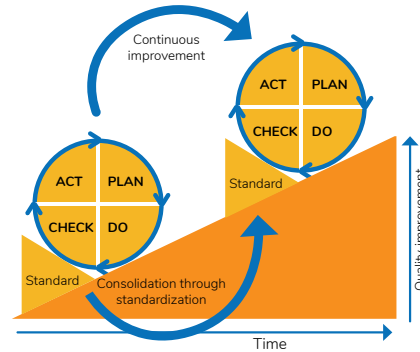
We gaan voor een nieuwe strategische koers waarin iedereen zich herkent en aan mee wil werken. Daartoe hebben we in 2021

ook tweemaal thematafels met de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (ouders en personeel), de Raad van Toezicht, alle directeurs en collega's van het stafbureau georganiseerd waarin we vanuit de verschillende perspectieven tot een gemeenschappelijk beeld zijn gekomen voor de komende jaren (paragraaf 2.4). Ook zijn we in gesprek gegaan met een viertal bestuurders uit het Amsterdamse onderwijsveld (bestuurlijke visitatie, paragraaf 2.5). In paragraaf 2.6 beschrijven we met trots dat we ook de Inspectie van het Onderwijs hebben kunnen laten zien dat we goed onderwijs voor onze leerlingen weten neer te zetten. Bovendien leveren we een waardevolle bijdrage aan passend onderwijs vraagstukken in het reguliere onderwijs in Amsterdam en omgeving. Tot slot staan we in paragraaf 2.7 stil bij de maatschappelijke context waarbinnen we ons goede en kansrijke onderwijs dienen te verzorgen en te ontwikkelen.

2.1 Organisatieontwikkeling Orion

Kansrijk en goed onderwijs bieden voor iedere leerling is ons blijvende verlangen, onderwijs dat de beste kansen biedt voor een fijne plek in de maatschappij. Orion organiseert zich daarop natuurlijk al langer. Sinds de oprichting van Stichting Orion hebben we aan een stevige basis voor kwalitatief goed onderwijs weten te bouwen. In voorgaande jaren hebben we flinke stappen gezet in het inrichten en organiseren van de voorwaarden voor het bieden en ontwikkelen van goed onderwijs. Hiernaast staat een schematische weergave van de ontwikkeling van de kwaliteit en kwaliteitscultuur bij Orion.

- 2003 - Stichting Orion
- 2009 - Basis moet op orde (alle beleidsterreinen)
- 2011 - Eerste interne audits
- 2012 - Opbrengstgericht werken en passend onderwijs, planning en control-cyclus
- 2015 - Basis is op orde - samen ontwikkelen (school aan zet, excellente en goede scholen)
- 2018 - Basis is en blijft op orde (leerteams)
- 2021 - Vanuit een stevige basis (netwerken)

Kansrijk en goed onderwijs bieden voor iedere leerling is ons blijvende verlangen, onderwijs dat de beste kansen biedt voor een fijne plek in de maatschappij.

Stichting Orion is in 2003 ontstaan nadat de aansturing op het openbaar onderwijs vanuit de stadsdelen werd opgeheven. Na het aanstellen van de vorige bestuurder (Cor de Ruiter) in december 2010 is op alle beleidsterreinen de basis op orde gebracht. Een basis voor de kwaliteit van het onderwijs, waarbij het gespecialiseerd onderwijs zich vanaf 2012 ook moest gaan verantwoorden over de resultaten die het met haar leerlingen wist te behalen (opbrengstgericht werken). Er is een basis ontwikkeld waarbinnen de activiteiten die bijdragen aan kwalitatief goed onderwijs op elkaar zijn afgestemd. Het gaat hier om de cyclus rondom de leerling, de groep, de school en de stichting als geheel. Er zijn structuren georganiseerd waarbinnen de scholen en de stichting als geheel regie hebben op de onderwijskwaliteit. Een basis voor het personeelsbeleid en het personeelsbestand:

wat wordt er verwacht van iemand die binnen ons gespecialiseerde onderwijs werkt, welke taken en rollen hebben we en hoe doen we dat samen? Hoe vinden we personeel en hoe weten we het personeel te boeien en te binden? Ervaren werknemers binnen het intensieve werk wat ze doen voldoende werkplezier? Er hebben vele professionaliseringsactiviteiten voor die verschillende taken en rollen plaatsgevonden die het leren en ontwikkelen van onze leerlingen hebben ondersteund. We hebben geïnvesteerd in samenwerkingen die de ondersteuning van leerlingen versterken. Het financieel beleid en beheer heeft zich van een tekort naar een financieel gezonde organisatie ontwikkeld. De financiële sturing is afgestemd op de doelen die er door de scholen en de hele stichting zijn opgesteld.

In het bijzonder willen we aandacht besteden aan de uitvoering van het strategisch beleidsplan 2018-2021. Er is gewerkt aan de verschillende ambities voor goed en kansrijk onderwijs die opgesteld waren op basis van de vier pijlers¹ van het beleidsplan. Deze ambities hebben ten behoeve van de uitvoering en verantwoording een plek gekregen in de verschillende schoolplannen, school- en bestuursverslagen en (bestuurlijke) jaarplannen.

Hieronder volgt een overzicht van de ambities waar de afgelopen drie jaar aan gewerkt is. Nadere informatie hierover is terug te lezen in de bestuursverslagen van 2018, 2019, 2020 en 2021, te vinden op de website van Orion.

¹ I - Onderwijs voor de toekomst in wonen, werken en welzijn, II - Samen passend - in- en extern partnerschap, III - Samen lerend - leren van en met elkaar, IV - Basis is en blijft op orde

2.2 In gesprek met de teams

In de maanden rond de zomervakantie van 2021 hebben bestuur en de teams van onze scholen gezamenlijk teruggekeken op de periode tijdens de verschillende lockdowns. Er is gesproken over wat we geleerd hebben van de afgelopen periode en wat we daarvan mee willen nemen naar de toekomst. Deze gesprekken hebben zeer waardevolle input gegeven voor de strategische koers. We hebben met elkaar vastgesteld dat het bieden van online onderwijs een enorme kwaliteitsimpuls gegeven heeft aan de digitale vaardigheden van zowel leerlingen als personeel. Bovendien is gebleken dat een aantal type overleggen efficiënter is om online te laten plaatsvinden. Het heeft ook laten zien dat het mogelijk is om een deel van het werk vanuit huis te kunnen doen.

Vooruitblikkend is er gesproken over curriculumvernieuwing en eigentijds onderwijs. Hierbij gaat het over zowel een verbreed als ook een verlengd curriculum met thema's als talentontwikkeling, contextrijk leren, praktijkleren, leren buiten het schoolgebouw, hybride onderwijs, zelfredzaamheid van de leerling, gebruik maken van een portfolio, het hebben

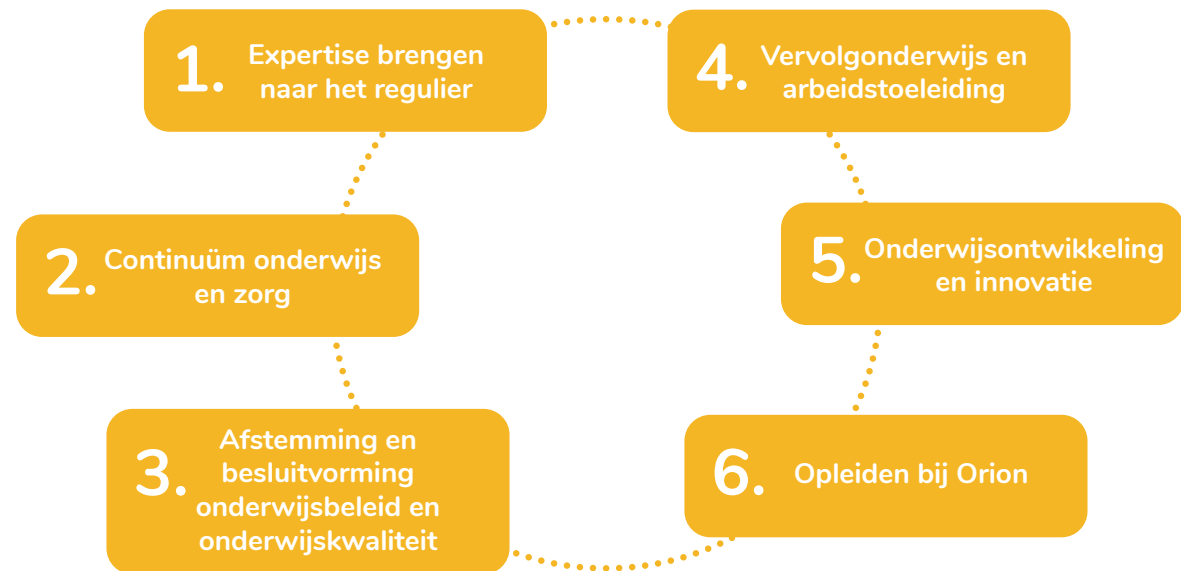
van plezier in leren, verrijkte schooldagen voor leerlingen die thuis onvoldoende tot ontwikkeling kunnen komen. Op dit moment gebeurt het allemaal mondjesmaat in de scholen. We doen het 'erbij' maar de wens is om al deze thema's in de komende jaren een belangrijkere plek te geven in onze lesweken.

Er wordt veel ontwikkeld en geprobeerd in de verschillende Orion-scholen en er is veel behoefte aan structureel georganiseerde kennisdeling. We willen elkaar binnen Orion beter leren kennen, zeker ook de leraren en ondersteuners, zodat we kennis kunnen delen en samen kunnen ontwikkelen. Verder spraken we over het aangaan van samenwerkingen met de opleidingsinstituten met als doel om voldoende personeel te vinden voor de toekomst, en over het eventueel 'anders' inzetten van personeel om zo het geven van onderwijs in deze tijd van lerarentekorten te kunnen waarborgen.

2.3 Netwerkanalyse

Samenwerken en gebruikmaken van het netwerk om de leerling(en) heen is heel belangrijk voor het organiseren en bieden van de beste kansen voor de leerling. Mede doordat we in de afgelopen beleidsperiode en gedurende de verschillende lockdowns zagen hoe belangrijk een stevig netwerk met vaste samenwerkingspartners is, hebben we voor de nieuwe strategische koers een verkenning gedaan van ons netwerklandschap. In welke netwerken zitten we, zijn deze van goede kwaliteit, welk doel dienen ze, zijn ze relevant, en besteden we er de juiste aandacht aan? Maar ook in welke netwerken zitten we niet of onvoldoende? Dit hebben we gedaan aan de hand van zes thema's:

Onder begeleiding van Common Eye is ons netwerklandschap in beeld gebracht en hebben we een gezamenlijke analyse gemaakt. Hieruit blijkt dat de scholen veelal overlappende netwerken hebben. De meeste samenwerkingsrelaties hebben betrekking op de thema's 2, 3 en 5. Dit zijn thema's waar we als stichting in de afgelopen jaren veel aandacht aan hebben besteed. Aan de relevante partners wordt gelukkig ook de meeste tijd besteed en er blijken ook partners te zijn die op meer Orion-scholen en onderdelen actief meewerken. Bij de thema's 1, 4 en 6 zien we minder stevige netwerken. Dit zijn thema's die wel als belangrijk worden gezien voor de verdere ontwikkeling van ons onderwijs. Ook valt op dat we onze interne netwerken verder en breder zouden moeten verstevigen. Dit is ook door verschillende teams benoemd. Het doorontwikkelen van het netwerklandschap van Orion verdient expliciete aandacht in onze nieuwe strategische koers.

2.4 Thematafels (RvT, GMR, DB, staf)

Op 21 april en 27 oktober 2021 hebben er thematafels plaatsgevonden in het kader van het opstellen van dit strategische koersplan. Twee thematafels waarin we met de Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (ouders en personeel), de Raad van Toezicht, alle directeuren en collega's van het stafbureau in gesprek zijn gegaan en we vanuit de verschillende perspectieven tot een gemeenschappelijk beeld zijn gekomen voor de komende jaren. In de thematafels van april hebben we een gezamenlijke verkenning gedaan van de zes thema's zoals opgesteld voor de netwerkanalyse. En in oktober zijn we verder op zoek gegaan naar wat we te doen hebben voor de drie van deze thema's: Expertise brengen naar het regulier, Onderwijsontwikkeling en innovatie, en Opleiden bij Orion. Dat heeft input en enthousiasme opgeleverd voor wat we in de komende jaren gaan doen.

2.5 Bestuurlijke visitatie

Voor de zomer van 2021 hebben bestuurlijke visitaties plaatsgevonden. Er is aan de hand van de zes thema's die gebruikt zijn bij de netwerkanalyse gesproken met de bestuurder van het samenwerkingsverband po, de bestuurder van STAIJ, de bestuurder van Kolom en de bovenschoolse directeur van Altra over hoe zij aankijken tegen Orion en welke positie zij Orion toekennen in de Amsterdamse samenwerkingsverbanden.

2.6 Vierjaarlijks bestuurlijk toezicht, Inspectie van het Onderwijs

In september en oktober 2021 heeft de Inspectie van het Onderwijs Orion onderzocht in het kader van het vierjarig bestuurlijk toezicht. We hebben de waardering Goed ontvangen en daar zijn we trots op. Dit hebben we kunnen bereiken door de inzet van iedereen in de afgelopen jaren. Het is een waardering voor iedereen die bij en met Orion werkt. Goed onderwijs doen we immers samen!

We zijn als goed gewaardeerd omdat onze visie, ambities en doelen goed op elkaar zijn afgestemd en ook zichtbaar zijn in de hele organisatie. De inspectie heeft gezien hoe we daar concreet invulling aan geven in de praktijk op onze scholen. Wij geven goed onderwijs aan onze leerlingen. Dit doen we door samen steeds te onderzoeken en uit te proberen wat werkt voor de leerling. Samenwerken en gebruikmaken van het netwerk om de leerling(en) heen is hierbij heel belangrijk. Het is goed zichtbaar dat onze scholen een oefenplaats zijn voor onze leerlingen om zich voor te bereiden op de best passende vervolgstap.

Orion weet daarnaast ook een waardevolle bijdrage te leveren aan het onderwijs voor leerlingen op de reguliere scholen. Wij helpen

thuiszitters te voorkomen en delen onze expertises in het regulier om leerlingen thuis nabij onderwijs te laten volgen.

Traumasensitief onderwijs is als mooi voorbeeld genoemd van de gezamenlijk uitvoering van onze visie, ambities en doelen. Wij onderzoeken continu wat wij weten van onze leerlingen en vullen dit aan met wetenschappelijke inzichten. Vervolgens richten we daar stapsgewijs ons onderwijs op in. Onze kennis zetten we niet alleen in op onze scholen, maar juist ook binnen het regulier onderwijs om ervoor te zorgen dat geen kind thuis komt te zitten of onnodige schoolwisselingen hoeft mee te maken.

Binnen het bestuurlijk onderzoek zijn ook vier van onze scholen door de inspectie bezocht voor een onderzoek naar de waardering Goed: Drostenburg, de Mr. De Jonghschool, Orion College Amstel en Orion College Noord. Ook hier zijn prachtige waarderingen gegeven; drie keer de waardering Goed en een heel mooie ruim voldoende! Uit de afzonderlijke onderzoeken kunnen we vaststellen dat het aanbod op de scholen, het schoolklimaat en (voor het vso) de praktijkvorming en stage van goede kwaliteit zijn.

2.7 Maatschappelijke context

Amsterdam heeft een enorme veelheid aan nationaliteiten, achtergronden, culturen en niveaus van welvaart en welzijn. De grootte van de stad, de hoeveelheid kinderen, en de diversiteit van de populatie leiden tot diverse uitdagingen. Elk kind verdient de beste kansen om zich op de best mogelijke wijze te ontwikkelen, ongeacht afkomst, mogelijkheden, achtergrond, beperking of thuissituatie.

De wereld om ons heen verandert voortdurend, zo ook het onderwijs. Deze veranderingen bieden Orion kansen, maar zorgen ook voor uitdagingen. Om in deze veranderende omgeving succesvol te kunnen zijn, is het belangrijk op de hoogte te zijn van trends en ontwikkelingen. Denk aan het lerarentekort, maar ook aan de aandacht voor verduurzaming, of tweedelingen in de maatschappij. Het verloop van veel van deze trends is onzeker. De afgelopen twee jaar zijn bij uitstek een voorbeeld van hoe veranderlijk de maatschappij kan zijn. De coronapandemie heeft ons laten zien dat we zomaar in een situatie kunnen belanden waar we niet op gerekend hadden. Het effect van deze periode is zichtbaar in het landelijke onderwijsveld en dus ook in Amsterdam. Er zijn meer leerlingen die (tijdelijk) gespecialiseerd onderwijs nodig hebben.

Vanuit de context van ieder kind onderzoeken we steeds om dat te vinden wat werkt voor de individuele leerling. Samenwerken met ouders en gebruikmaken van het netwerk om de leerling(en) heen is hierbij heel belangrijk. Onze scholen zijn een oefenplaats voor onze leerlingen om zich voor te bereiden op de best passende vervolgstap. Dat kan vervolgonderwijs, arbeid of dagbesteding zijn.

Uit onderzoek naar de effecten van de coronacrisis op het welbevinden blijkt dat er grote verschillen zijn in impact op kinderen en gezinnen. Vooral kinderen met een kwetsbare sociaal-emotionele ontwikkeling zijn onevenredig hard geraakt. Hun problematiek lijkt verergerd. Zo laat onderzoek van het Nederlandse Jeugdinstituut (NJI)² zien dat kinderen met mentale of gedragsproblemen en/of kinderen die opgroeien in een thuissituatie met problemen meer stress ervaren en slechter scoren op algemene gezondheid, depressieve symptomen, boosheid en slaapproblemen in vergelijking met de algemene populatie. Het NJI spreekt de verwachting uit dat het merendeel van alle kinderen genoeg veerkracht heeft om de impact van de coronacrisis te boven te komen. Wij vinden dat deze kwetsbare groep kinderen extra ondersteuning verdient om tot eerlijke kansen te komen.

Op onze scholen en in een aantal buurten in de stad signaleren we een toename van complexe problematiek bij leerlingen, waarbij vaak ook zorgen zijn in de gezinssituatie en de omgeving. Ook maken we ons zorgen over de grootstedelijke problematiek die zich uit in straatcultuur, criminaliteit en toenemend geweld. Daarnaast zien we dat het leerrecht voor ieder kind effect heeft op de verschillende doelgroepen waar wij onderwijs en zorg voor bieden.

Vanuit de gezamenlijke werkagenda passend onderwijs van de gemeente en de samenwerkingsverbanden po en vo zetten we ons als Orion in voor maatwerk voor ieder kind, thuisnabij onderwijs en doorgaande lijnen. We hebben gezamenlijk de ambitie goed thuisnabij onderwijs, passende ondersteuning en een dekkend aanbod van onderwijs en zorg te realiseren, waardoor kinderen zoveel als mogelijk in de eigen wijk naar school gaan. We zetten onze expertise vanuit het speciaal onderwijs in om leerlingen en leraren in de 'eigen' reguliere school te ondersteunen. Dat doen we samen met Kolom en Levvel-PI en het samenwerkingsverband po. Samen met jeugdzorgaanbieders en ouder-kind adviseurs ondersteunen we als speciaal onderwijs in verschillende wijken van de stad het reguliere onderwijs. We zien ook de noodzaak – die door corona nog eens extra is versterkt – om hier in de komende jaren gezamenlijk verder in te investeren, om de samenwerking tussen partners uit het onderwijs en jeugdhulp/zorg rondom de school op wijkniveau nog verder te verstevigen. Zodat we steeds meer inclusief kunnen organiseren, waarbij de professionals op een meer integrale wijze samenwerken en elkaars

expertise op effectieve wijze benutten om de nodige ondersteuning snel in te zetten, liefst in de eigen leefomgeving van het kind. Zo bouwen we gezamenlijk verder aan een preventieve, integrale ondersteuningsstructuur zonder drempels en met vloeiende overgangen; een structuur waarbinnen ondersteuningsvragen op school (en thuis) vroegtijdig worden gesignaleerd en in gezamenlijkheid worden opgepakt.

3 Waartoe

We geloven in goed en kansrijk onderwijs voor iedere leerling; voor leerlingen die op ons gespecialiseerd onderwijs zijn aangewezen én leerlingen in het regulier die naast het reguliere aanbod nog iets anders nodig hebben. Goed en kansrijk onderwijs voor iedere leerling organiseren en ontwikkelen we vanuit een kwaliteitscultuur waarbinnen we samen het beste doen voor die leerling.

De samenwerking met ouders als educatief partner is hierbij belangrijk. Ouders en scholen hebben elkaar nodig in het realiseren van de beste kansen voor het kind. Ouders hebben immers veel kennis en expertise over hun kind. Zij weten wat het kind nodig heeft. Samen dragen we zorg voor een veilige en stimulerende leeromgeving, op school en thuis. Vanuit een veilige en stevige basis waarin duidelijke communicatie, veerkracht en gedeelde verantwoordelijkheid belangrijke waarden zijn, bouwen we samen met de leerlingen, hun ouders en vaste samenwerkingspartners aan kansrijk onderwijs voor iedere leerling.

In dit hoofdstuk wordt in paragraaf 3.1 beschreven voor wie wij gespecialiseerd onderwijs verzorgen en wat wij daarin belangrijk vinden. In paragraaf 3.2 beschrijven wij waar we op dit moment in onze organisatie staan en vertellen we over de ingrijpende koerswijziging die we willen inzetten. Vervolgens beschrijven wij in paragraaf 3.3 de twee bewegingen die deze koerswijziging ondersteunen.

3.1 Voor wie doen we het?

Orion biedt openbaar speciaal primair en voortgezet onderwijs in Amsterdam. Dat doen we goed, liefdevol, en met grote inzet en betrokkenheid van velen. Op onze negen scholen zorgen wij voor gespecialiseerd onderwijs, passende zorg en goede begeleiding. Onze organisatie is op orde en op sterkte. Er is een enorme kennis en expertise.

Orion is dé plek waar kinderen en jongeren uit Amsterdam en omgeving met (zeer) intensieve ondersteuningsbehoeften kunnen leren en ontwikkelen in een veilige onderwijssetting. In het bijzonder doen wij dit voor leerlingen met ondersteuningsbehoeften op het gebied van verstandelijke en/of lichamelijke handicaps

en/of een chronische ziekte en leerlingen met ondersteuningsbehoeften vanuit psychiatrische, psychische en/of gedragsvraagstukken.

Orion gaat voor passend onderwijs voor iedere leerling in Amsterdam en omgeving. Ook voor leerlingen die niet op ons gespecialiseerd onderwijs aangewezen zijn, maar een extra ondersteuningsvraag hebben. Orion deelt kennis en expertise met het regulier onderwijs om zo een bijdrage te leveren aan een, zoveel als mogelijk, inclusief en thuisnabij onderwijsaanbod voor de leerlingen die dat nodig hebben.

3.2 Onze scholen als goede en excellente expertisecentra voor passend en inclusief onderwijs

Waar we nu staan is een mooi startmoment voor een belangrijke en ingrijpende koerswijziging. De kern van de nieuwe koers is dat Orion straks niet langer 9 speciale scholen en een Expertisecentrum heeft. In het nieuwe Orion worden onze scholen ook expertisecentra en brengen wij de expertise van het speciaal onderwijs tevens vanuit onze scholen naar het reguliere onderwijs.

Met deze beweging willen en kunnen we voorkomen dat kinderen van school moeten wisselen omdat zij speciale ondersteuning nodig hebben terwijl we met de nodige expertise, menskracht en extra geld misschien wel driekwart van hen gewoon bij hun broertjes, zusjes en vriendjes en

vriendinnetjes op school kunnen blijven. Dichtbij en vertrouwd. Inclusief. Dat is nogal een verandering, maar die moet er wel komen. Deze beweging is ingrijpend, maar tegelijkertijd ook een logische keuze gezien de maatschappelijke ontwikkelingen.

Samen in plaats van apart

In de samenleving klinkt luid de roep om inclusiviteit. We willen kinderen niet apart zetten, maar juist bij elkaar brengen. Niet altijd die afstand voelen, want dat is zo funest voor het zelfbeeld en de ontwikkeling van een kind. Niet meer in busjes de stad door, maar nabij naar school. Samen in plaats van apart. Dat vraagt om meer samenwerking om schoolwisselingen voor kinderen te voorkomen. Tijdig signaleren dat een kind iets extra's nodig heeft om tot leren te komen. Passend onderwijs vraagt veel van het regulier onderwijs. Orion wil hierin een actieve rol spelen. Wij komen graag helpen en meedoen om kinderen de stap te laten zetten van speciaal naar regulier en om kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte in het regulier onderwijs te houden. Veel scholen zijn al in beweging en staan in de actiestand. We krijgen bijvoorbeeld steeds meer aanvragen voor training en implementatie van traumasensitief onderwijs (TSO). Er gaat veel - ten goede - veranderen. Wij voegen graag kennis, ervaring en handen toe. Positief en betrokken.

Gespecialiseerde scholen blijven nodig

Gespecialiseerde scholen blijven nodig en zijn een warm welkom voor kinderen met een ernstige ziekte, handicap of zware problematiek. Tegelijkertijd zijn wij ervan overtuigd dat veel kinderen met de juiste ondersteuning prima in het regulier onderwijs kunnen leren en zich ontwikkelen. Samen met Kolom, Altra en de Levvel PI-scholen, de drie andere stichtingen voor speciaal onderwijs in Amsterdam, ondersteunen we de beweging van speciaal naar regulier van harte. Maar er ligt wel een uitdaging. Hoe kunnen vier instellingen voor speciaal onderwijs dit vormgeven en inrichten voor het hele Amsterdamse onderwijsveld? Hoe maken we die zo gewenste beweging van speciaal naar regulier? Hoe ziet dat er in de praktijk dan uit?

Enthousiasme en voldoende voorspelbaarheid

Deze keuze heeft gevolgen voor iedereen bij Orion. Aan de thematafels van april 2021 werd duidelijk dat niet het waarom, maar het hoe nog wel de nodige vragen oproept. Er is enthousiasme, maar er leven ook zorgen om continuïteit en bewaking van rust en een behoefte aan voldoende voorspelbaarheid op de scholen. Het is op dit moment zeker nog een zoektocht naar hoe het precies moet worden georganiseerd, maar er zijn veel positieve geluiden over het leuke en dankbare werk. Er zijn vragen over een herkenbare methodiek en over wat de reguliere scholen straks aan Orion kunnen gaan vragen. Het is helder dat het reguliere onderwijs blij is met de deskundigheid die Orion nu al toevoegt.

Samen onder één dak

School gaat veel verder dan alleen onderwijs en kennis vergaren. Hoe mooi zou het zijn als alle kinderen met een medische hulpvraag of specifieke ondersteuningsbehoeften 'gewoon' naar school kunnen en dat alles wat zij daarnaast nodig hebben onder één dak met de school huist. Over inclusie gesproken. Bij elkaar in plaats van apart, dat is de weg die we gaan. Er zijn al tal van goede voorbeelden en initiatieven, ook in de Orion-scholen, waarbij vanuit een brede coalitie van onderwijs, jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg en revalidatie, voorschool en naschoolse opvang en begeleiding, samen wordt gewerkt aan betere ontwikkelkansen voor elk kind.

Onderwijs: de beste vorm van zorg

Voor een mooie toekomst voor onze leerlingen in wonen, werken en welzijn willen we samen met onze jeugdzorg- en zorgpartners onze leerlingen helpen om plezier te hebben in leren, en 'aan boord' te blijven. We willen dat kinderen zich gezien weten en veilig voelen in en om de school en zich hoe dan ook goed kunnen ontwikkelen. Wij willen dat kinderen samen zijn, met en van elkaar leren, en leren samen te spelen en te werken. Wij vinden onderwijs de beste vorm van zorg voor leerlingen met een intensieve ondersteuningsbehoefte, omdat onderwijs zelfvertrouwen en richting geeft. Maar hoe ziet zo'n continuüm onderwijs-zorg er op onze scholen en op de scholen voor regulier onderwijs er dan straks uit?

Maximale onderwijsresultaten

Onderwijsbeleid en onderwijskwaliteit. Het beste onderwijs voor onze leerlingen. Dat is onze ambitie en inzet. Dat betekent ook dat onze scholen goed tot excellent moeten zijn en blijven; practice what you preach. Maar wat vraagt dat dan de komende jaren van ons? Het is in ieder geval heel belangrijk het excellente vast te houden, om verder te professionaliseren, kritisch te blijven op wat werkt en wat moet worden bijgesteld en scherp te blijven op mogelijke valkuilen of blinde vlekken. We moeten in de spiegel durven kijken en ons verder verdiepen en vernieuwen. Mensen van buiten kunnen helpen met nieuwe inzichten en denkbeelden. Dat is goed voor de kinderen, en goed voor onszelf. Goede communicatie met ouders en kinderen is van grote waarde en onmisbaar bij het formuleren van een ontwikkelingsperspectief: waar staat het kind nu en waar ontwikkelt het zich naartoe?

Vervolgonderwijs en arbeidstoeleiding

Goed onderwijs betekent ook kansrijk uitstromen. Voor het so betekent dit dat we willen zorgen dat door transferbegeleiding de leerlingen een zachte landing maken op hun middelbare vervolgschool. Kinderen mogen van ons verwachten dat wij zorgen dat zij morgen op hun eigen manier kunnen meedoen in de maatschappij. Daar hebben we werkgevers met een groot sociaal kloppend hart voor nodig. We zijn blijvend op zoek naar en in gesprek met partners, bedrijven en innovatieve ondernemingen. Om hen als toekomstige werkgevers van onze leerlingen aan ons te binden maar ook om goed te kunnen inschatten wat innovatieve ondernemingen, de startups, en de maatschappij (over)morgen van ons vragen. Zodat onze curricula kunnen mee-ontwikkelen.

Kennis en ervaring naar de opleidingen brengen

Op dit moment is het zo dat we in het speciaal onderwijs zelf onze mensen opleiden. In de opleidingsinstituten in Nederland is er weinig tot geen mogelijkheid voor studenten om iets te leren over het speciaal onderwijs. Het is belangrijk om de komende jaren te investeren in de samenwerking met de opleidingsinstituten om ze te versterken waar dat kan en speciaal onderwijs in het curriculum van de PABO en de lerarenopleidingen te brengen.

3.3 Twee bewegingen

Het organiseren en bieden van goed en kansrijk onderwijs voor iedere leerling maakt dat wij voor de komende beleidsperiode 2022-2025 twee grote bewegingen zien waar wij onze aandacht op willen richten. Twee bewegingen die gaan over het organiseren van kwalitatief goed, gespecialiseerd en, zoveel als mogelijk, inclusief onderwijs. Deze twee bewegingen geven de richting van ons koersplan aan waar wij de komende beleidsperiode met veel energie en met alle betrokken partijen aan zullen bouwen.

BEWEGING 'EXPERTISENETWERK ORION'

Orion is een expertisenetwerk voor passend en inclusief onderwijs voor alle leerlingen in en rond Amsterdam, zowel voor de leerlingen die op ons specialistisch onderwijs aangewezen zijn als voor de leerlingen die aanvullende ondersteuning in het regulier onderwijs nodig hebben. Orion is partner voor het gehele primair en voortgezet onderwijs in Amsterdam en de regio.

BEWEGING 'GOED EN EXCELLENT ONDERWIJS'

Alle leerlingen die op ons specialistisch onderwijs zijn aangewezen verdienen kwalitatief goed onderwijs (kwalificatie en socialisatie) met goede ondersteuning om zich zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen en om naar de best passende bestemming uit te stromen (allocatie).

We bouwen verder aan een kwaliteitscultuur waarin we samen doen, samen onderzoeken en nadenken, samen beslissen en samen steeds weer de volgende stap zetten. We geloven erin dat de kwaliteitscultuur van onze organisatie bijdraagt aan een aantrekkelijke werkomgeving voor huidige en toekomstig personeel. Het kan dienen als leerwerkplek voor onderwijspersoneel uit het reguliere onderwijsveld en de opleidingsscholen. We houden daarom vast aan wat goed gaat, en we zullen uitbouwen waar de energie zit.

Wij gaan:

- **Samen bouwen aan verbetering en vernieuwing - innoveren door initiatieven te verbreden, te verdiepen en door deze beweging(en) te regisseren ten behoeve van de verbindingen en de voortgang**
- **Structuren bouwen die ondersteunend zijn aan de gewenste bewegingen**
- **Leiderschap ontwikkelen dat ondersteunend is voor de gewenste bewegingen**
- **Nieuwe netwerken bouwen en bestaande netwerken onderhouden en uitbouwen**
- **Werken met vaste samenwerkingspartners vanuit leidende samenwerkingsprincipes**

4 Wat doen we al en wat gaan we nog meer doen?

In de voorgaande hoofdstukken hebben we vanuit de huidige context en onze visie twee bewegingen beschreven waar we de komende beleidsperiode aan gaan bouwen. We geloven in een integrale aanpak waarbij gedeelde verantwoordelijkheid met alle betrokkenen rondom de leerling de beste kansen biedt voor het leren en de ontwikkeling van de leerling. We bouwen aan de koers door ambities te formuleren op drie pijlers: Goed onderwijs voor nu en voor later, Goed onderwijs doen we samen en Goed onderwijs vanuit een stevige basis. In de beschrijving van de ambities bij de verschillende pijlers zitten raakvlakken. Deze ambities zijn bedoeld om elkaar te versterken.

De ambities worden concreet gemaakt in onze jaarplannen. In het bestuursverslag zullen we ons verantwoorden over de behaalde resultaten. Daarbij stellen we onszelf steeds vragen vanuit de 3 E's:

- **Excellent:** Is het goed en kunnen we het zichtbaar maken?
- **Ethisch:** Doet het goed en draagt bij aan de twee bewegingen?
- **Energie:** Voelt het goed?

Op deze manier bouwen we stap voor stap samen aan de twee bewegingen waarop wij koersen.

4.1 Pijler 1: Goed onderwijs voor nu en voor later

In onze scholen zijn alle kinderen welkom, hoe intensief hun ondersteuningsbehoefte ook is, ieder kind heeft recht op onderwijs. We organiseren de benodigde zorg in de school en waar nodig thuis zodat leren en ontwikkelen mogelijk wordt.

Om onze leerlingen blijvend in een veilige omgeving te laten leren en ontwikkelen, waarbij ze goed worden toegerust voor een goede en gelukkige plek in de samenleving op alle leefdomeinen, zijn we voortdurend op zoek naar wat beter kan en tegelijk houden we vast aan wat werkt.

De steeds veranderende maatschappij vraagt van het onderwijs om gerichte aandacht te hebben voor het ontwikkelen van vaardigheden zoals kritisch denken, probleemoplossend vermogen, samenwerken, onderhandelen en presenteren. Het onderwijs richt zich hiermee dus meer op het ontwikkelen van vaardigheden, naast het bijbrengen van kennis. Het curriculum van de school kan daarmee niet statisch zijn, maar moet zich hierop blijvend aanpassen.

Leren en ontwikkelen gebeurt (juist) ook buiten de muren van onze klaslokalen en schoolgebouwen. Hiervoor hebben we vaste samenwerkingspartners nodig die, vanuit eenzelfde visie, een oefenplaats voor onze leerlingen kunnen en willen bieden. Samenwerkingspartners die ons curriculum kunnen verrijken.

Wij hebben continue aandacht voor curriculumvernieuwing

- We verstevigen, met vaste samenwerkingspartners voor kunst, cultuur en sport, het aanbod voor de sociale en maatschappelijke competenties en talentontwikkeling.
- Het eigenaarschap van de leerling van zijn/haar leerproces wordt verstevigd door het werken met een digitaal portfolio als onderdeel van het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).
- We implementeren toetsing passend bij de doelgroep.
- We ontwikkelen een didactische aanpak met een aanbod passend bij de benodigde vaardigheden en competenties van de leerlingen.
- We verstevigen de praktijkvakken en breiden deze uit zodat we breder kunnen certificeren en diplomeren en op zoek kunnen naar passende arbeidsplaatsen.
- In gesprek met toekomstige werkgevers van onze leerlingen wordt het curriculum continu vernieuwd.
- Curriculumvernieuwing betekent voor sommige leerlingen ook een curriculumverlenging. We zijn op alle Orion-scholen bezig om met onze vaste samenwerkingspartners een verrijkte schooldag te organiseren. We doen dit met de Urban Talent Academy, Sports & Behaviour, Tamino, Vesper en met Jongeren die het Kunnen. We gaan dit in de komende jaren verder professionaliseren en uitbouwen.

We hebben expliciete aandacht voor een grotere uitstroom naar een zo regulier mogelijke setting (tussen- en einduitstroom)

- Leerlingen oefenen ook buiten de muren van onze scholen zodat gedrag niet leerkrachten schoolcontext afhankelijk is om leerlingen te laten ervaren welke vaardigheden nodig zijn om in een reguliere school of setting te kunnen slagen.
- We verstevigen de samenwerking met vaste reguliere scholen in het po en vo, zodat we onze leerlingen bij de overstap intensief kunnen begeleiden bij de ingroei. We kunnen op deze manier ook onze kennis en expertise overdragen aan de betreffende scholen, zodat zij beter in staat zijn om onze leerlingen op langere termijn ondersteuning te bieden.
- Concreet voor het vo: Orion gaat met een aantal vo-scholen partnerschap aan langs drie routes; doorplaatsen van leerlingen, symbiose-onderwijs organiseren en kennis delen. We denken dat we met deze afspraken binnen vier jaar voor een derde tot de helft van het aantal leerlingen in het vso met het uitstroomprofiel vervolgonderwijs, symbiose-onderwijs met het reguliere voortgezet onderwijs kunnen organiseren of zelfs een overstap naar het reguliere onderwijs kunnen realiseren. Met transferbegeleiding!
- We breiden de transferbegeleiding verder uit, niet alleen naar het reguliere onderwijs maar ook naar stageplekken en werkgevers die onze leerlingen in dienst nemen.

4.2 Pijler 2: Goed onderwijs doen we samen

Om aan beide bewegingen richting en invulling te geven hebben we iedereen die betrokken is bij het onderwijs nodig, goed onderwijs doen we immers samen. De komende jaren zullen we onze interne en externe netwerken onderhouden, aangaan en uitbouwen.

Wij gaan de samenwerking met de opleidingsinstituten uitbreiden en verstevigen

- Dat doen we samen met onze partners speciaal onderwijs in het po: Kolom en de Levvel PI-scholen.
- Samen met de HvA starten we een Incompany-opleiding voor speciaal onderwijs – pabo.
- Orion, Kolom en de Levvel PI-scholen gaan gastcolleges en modules verzorgen voor de HvA.
- Orion, Kolom en de Levvel PI-scholen gaan zij-instromers samen opleiden.
- De HvA, de UvA en de VU gaan studenten inzetten op onze scholen voor praktijkgerichte opdrachten: onderwijsontwikkeling en innovatie (onderzoekend Orion).

Wij gaan de Orion-scholen positioneren als regionale expertisecentra

- Dat doen we in Amsterdam-Diemen en omgeving, zodat we samen met het reguliere onderwijs vroeg kunnen signaleren wat er nodig is en dan passende ondersteuning voor leerlingen en leerkrachten met elkaar organiseren. We doen dit als Orion samen met Kolom, Altra en de Levvel PI-scholen in beide samenwerkingsverbanden, po en vo.
- Ons aanbod en expertise op het gebied van traumasensitief onderwijs (TSO) blijven we vanuit onderzoek ontwikkelen in samenwerking met de UvA en de VU. Deze kennis zullen we delen binnen de regionale expertisenetwerken door onder andere trainingen te verzorgen.
- We zetten zowel in het po als het vo samen met het reguliere onderwijs vol in op het terugdringen van thuiszitters. We bieden nu in het project LINK al een mooie tussenstap voor leerlingen om vanuit thuiszitten weer te wennen aan een schoolse setting en vanuit deze LINK-klas uiteindelijk de overstap naar een passende school te maken. De medewerkers van het LINK-project zijn geselecteerd op hun expertise in deze problematiek, het team bestaat uit leraren, gedragswetenschappers en jeugdhulpverleners. Voor het samenwerkingsverband po coördineert Orion alle activiteiten rondom thuiszitters en een deel van deze thuiszitters kan ook gebruik maken van de LINK-voorziening die gesitueerd is in de Wereldboom, een school van Kolom.
- We gaan nog actiever kennis en expertise delen tussen de verschillende Orion-scholen over de diversiteit van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen op onze scholen. We organiseren steeds meer 'clusterdoorbrekend' passende ondersteuning op onze scholen, omdat onze leerlingen steeds vaker complexe meervoudige ondersteuningsbehoeften hebben. We kunnen dus nog veel meer van elkaar leren dan we dachten vanwege de verzwaring van de ondersteuningsbehoeften van onze leerlingen. Expertise vanuit cluster 2, 3 en 4 is eigenlijk op al onze scholen noodzakelijk om leerlingen goed te kunnen begeleiden.
- We gaan kennisdelen en samen ontwikkelen actief faciliteren, zowel op thema (clusterdoorbrekend onderwijs, traumasensitief onderwijs, veiligheid, bewegend leren, leerlijn sociaal maatschappelijke competenties, curriculumvernieuwing, data-ondersteund werken) als op taak/functie (directeuren, zorgcoördinatoren, IB/TL, leerkrachten, onderwijsondersteuners).

Wij gebruiken ons netwerk voor onze ambitie 'kansrijk onderwijs voor alle leerlingen'

- Expertisecentrum Orion heeft meerjarige samenwerkingsovereenkomsten: met Amstelronde en met de samenwerkingsverbanden Amsterdam Diemen PO en VO. Het Expertisecentrum heeft een belangrijke rol in het ontwikkelen van de regionale expertisenetwerken in Amsterdam.
- Op het gebied van schoolveiligheid heeft Orion een belangrijke stem in het Amsterdamse voortgezet onderwijs. De gemeente heeft in 2021 een belangrijke stap gezet door een regiegroep schoolveiligheid te installeren waarin zowel de gemeente, politie en het onderwijs participeren. Orion denkt op deze wijze mee over de veiligheidsketen voor het onderwijs. In 2022 zullen alle veiligheidscoördinatoren van alle voortgezet onderwijs scholen getraind worden om vroegtijdig te signaleren en te interveniëren. De gemeente en het samenwerkingsverband vo hebben ook middelen ter beschikking gesteld voor jongerenwerkers en extra inzet van buurtregisseurs in de scholen.
- Vanaf 2022 is de SJSO duurzaam geborgd in onze scholen en in de andere scholen voor speciaal onderwijs. In 2021 heeft de gemeente Amsterdam bij de aanbesteding van de jeugdhulp, SJSO onderdeel gemaakt van de aanbestedingseisen. Uit deze aanbesteding zijn tien kernpartners gekozen. Deze kernpartners zijn verantwoordelijk voor het gehele aanbod van jeugdhulp, ook de jeugdhulp op het speciaal onderwijs. Vooralsnog betekent dit de komende 3 jaar geen vermindering van fte-inzet op de scholen waar Orion trekkingsrecht heeft. De SJSO-inzet op de scholen zal de komende jaren een belangrijk onderwerp van onderzoek zijn. Welke resultaten worden gehaald? Minder thuiszitters? Minder uithuisplaatsingen? Minder geweld op straat door jeugdbendes? Schoolbesturen zullen samen met de kernpartners en de gemeente Amsterdam regelmatig evalueren en rapporteren over de resultaten van de inzet van de SJSO.
- Samen met de gemeente Amsterdam en het mbo zijn we als Orion steeds op zoek naar stageplaatsen en arbeidsplekken voor onze leerlingen. We gaan de samenwerking in de komende jaren steeds verder intensiveren, op zoek naar werkgevers met een groot hart voor onze leerlingen. Zelf zijn we steeds beter in staat om onze leerlingen voor te bereiden op de toekomst. Door de curricula adequaat te houden, maar ook door programma's zoals Geldgappie (leerlijn financiële zelfredzaamheid) en het inzetten van transferbegeleiding vanuit Orion bij de overstap naar een volgende plek. De Werkstraat speelt hier een actieve rol in.

Goede samenwerking met jeugdzorg- en zorgpartners is een randvoorwaarde

- We organiseren samen met Cordaan zorg-onderwijs-arrangementen voor kinderen met zml-problematiek in onze scholen. We zien op dit moment een toename aan zorg-onderwijs-arrangementen waar individuele begeleiding nodig is om tot leren en ontwikkelen te komen. Voorheen gingen deze kinderen niet naar school maar naar een kinderdagcentrum van Cordaan.
- Onze jeugdzorg- en zorgpartners zijn onderdeel van onze onderwijsteams. We hebben per school structurele samenwerkingspartners, collega's in de school, passend bij de doelgroep en structureel gefinancierd door de gemeente Amsterdam en de regiogemeenten.
- De werkwijze met de Specialistische Jeugdzorg in het Speciaal Onderwijs (SJSO) is in 2022 doorgevoerd in het regulier onderwijs met behulp van de NPO-middelen van de gemeente. Er zijn verschillende wijken in de stad uitgekozen (Zuidoost, Nieuw-West, Noord) waar deze werkwijze geïmplementeerd gaat worden. Orion is samen met Kolom en de Levvel-PI-scholen voortrekker in dit proces namens het samenwerkingsverband po.

4.3 Pijler 3: Goed onderwijs vanuit een stevige basis

Orion heeft een stevige basis voor kwalitatief goed onderwijs. We zijn financieel gezond, hebben een gedegen systeem voor kwaliteitszorg (waardering Goed van de onderwijsinspectie) en een ondersteunend personeelsbeleid. Deze stevige basis bouwen we verder uit en benutten we om beide bewegingen richting en invulling te geven. Wij ondersteunen de twee bewegingen vanuit de verschillende beleidsterreinen personeel, kwaliteit en financiën.

Wat betekent dit voor het personeel

- We organiseren samen leren: leren van en met elkaar. Professionalisering van personeel doen we door het toegankelijk maken van workshops en cursussen middels uitwisseling tussen de scholen (bijvoorbeeld online), door samen te werken met passende opleidingsinstituten voor de verschillende taak- en functiegroepen en door Orion-scholen te profileren als expertisenetwerken voor de regio zodat samen leren ook georganiseerd kan worden in de regio.
- We geven veel aandacht aan werven, opleiden en begeleiden van nieuwe collega's. Maximale onderwijsresultaten kunnen halen betekent voor Orion dat er in 2022 op alle scholen nieuwe medewerkers rondlopen die ingewerkt worden of die in opleiding zijn. Onze ambitie is dat 7% van de medewerkers in opleiding is.
- Alle scholen stellen opleiders in de school/werkplekbegeleiders aan vanuit extra middelen (subsidieregeling professionalisering en begeleiding startende leraren en schoolleiders).
- Orion biedt aan alle nieuwe medewerkers een basisaanbod aan als het gaat om een inwerkprogramma. TSO is voor alle medewerkers onderdeel van het basisaanbod.
- Het wordt steeds moeilijker om de beste professionals voor onze complexe leerkrachttaken te vinden. We blijven investeren in werving.

Wat betekent dit voor onze ambities met betrekking tot kwaliteit

- Orion ziet kwaliteitscultuur vooral als zorgvuldig denken en doen: nadenken bij wat je doet, wat je doet goed doen, reflecteren op wat je hebt gedaan en op basis daarvan doelen en activiteiten aanpassen en weer doorgaan. Cultuur lijkt ongrijpbaar, maar komt tot uiting in het gedrag van mensen. Gedrag vormt dan ook het aangrijpingspunt voor de gewenste kwaliteitscultuur. Deze kenmerkt zich door reflectie, het voeren van dialoog en het samen ontdekken van kwaliteit. Samen met onze medewerkers geven we inhoud aan de kwaliteitscultuur door een dialoog aan te gaan waarin de vraag 'waar doen we het ook al weer voor?' centraal staat. Voor reflectie en dialoog is bereidheid nodig om te luisteren naar de ander en te leren van elkaar. Dat stelt mensen in staat verschillende perspectieven te verbinden en kwaliteit te definiëren. Dit is een goede gewoonte voor iedereen. Zo draagt iedereen bij aan een sterke kwaliteitscultuur die zichtbaar is in het dagelijks handelen.
- We gaan data-ondersteund werken optimaliseren door de verzamelde data efficiënt in te richten en in lijn met elkaar te brengen (leerling-groep-school-stichting).
- Een digitale omgeving passend en ondersteunend bij het curriculum en de werkwijze van de organisatie, waaronder voor alle leerlingen een eigen device.
- Onderzoekend Orion draagt bij aan de kwaliteit van het onderwijs op onze scholen. Wetenschap en praktijk versterken elkaar.
- Optimaliseren van het OPP-format: één kind, één plan.
- We versterken de driehoek ouder-leraar-leerling door gezamenlijk met de leerling en de ouder(s) te denken en in gesprek te zijn over de ondersteuning die wij voor de leerling belangrijk, wenselijk en realistisch vinden. De dialoog waarbij de leerling, de ouder(s) en de leraar samen ideeën aandragen is belangrijk.

Wat betekent dat voor onze ambities met betrekking tot financiën (beleidsrijk begroten)

- We zetten de NPO-middelen in voor curriculumvernieuwing: verbreding en verrijkte schooldag.
- We investeren in eigentijdse huisvesting: aantrekkelijke leer- en werkomgeving.
- We investeren in vinden, boeien, binden van personeel.
- We ondersteunen de uitbreiding van het Expertisecentrum: ondersteunen de doorontwikkeling van het traumasensitief onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek ter onderbouwing van TSO, onderzoekend Orion.
- We investeren in de professionalisering van het auditteam: een leergang waarderend en onderzoekend auditen.
- We investeren in de professionalisering van onze schoolleiders (herregistratie - waarderend leiderschap).
- Corona vraagt veel aanschaf van devices voor leerlingen, en ook andere ICT-toepassingen.
- Investeren doen we in relatie tot de kengetallen. Kijkend naar de kengetallen zoals weerstandsvermogen en rentabiliteit schatten we in of we investeringen kunnen doen en wanneer er ruimte voor is.

5 Bijlage

5.1 Gegevens Stichting Orion

Bezoekadres: Bijlmerdreef 1289-2, 1103 TV Amsterdam
Postadres: Postbus 22222, 1100 CE Amsterdam
E-mail: info@orion.nl
Website: www.orion.nl

Goed en kansrijk
onderwijs doen wij
samen

5.2 Onderdelen Orion

Stichting Orion is het bevoegd gezag van negen Amsterdamse scholen voor openbaar (voortgezet) speciaal onderwijs. Op deze scholen bieden wij gespecialiseerd onderwijs en passende zorg afgestemd op de behoeften van onze leerlingen van 4 tot 20 jaar.

Onze scholen zijn openbaar. Dat betekent voor ons dat iedereen welkom is. Alle leerlingen van welke godsdienst of levensbeschouwing dan ook. Onze medewerkers zijn aangesteld op basis van bevoegdheid en bekwaamheid, ongeacht afkomst, leeftijd, godsdienst, en seksuele geaardheid.

Naast de negen scholen heeft Orion ook nog twee organisatieonderdelen die hun bijdrage leveren aan passend onderwijs:

Orion Werkstraat

Ondersteunt onze vso-scholen en hun leerlingen bij het voorbereiden van stages, het vinden van stageplekken en bedrijven met een groot hart, en met de overgang naar een vervolgonderwijs, betaald werk of arbeidsgerichte dagbesteding. Ook worden de leerlingen gecoacht in hun baan.

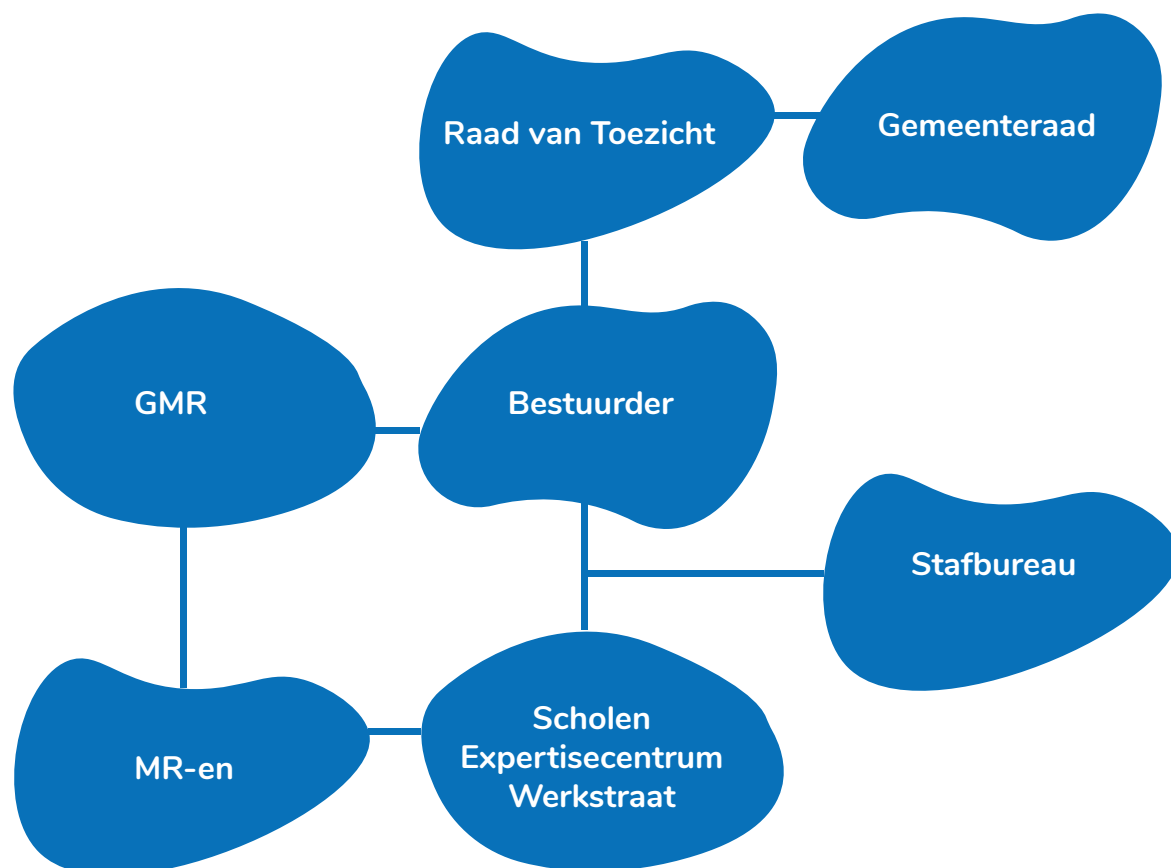
Expertisecentrum Orion

Levert een bijdrage aan passend onderwijs door het delen van kennis en ervaring vanuit het speciaal onderwijs met reguliere scholen in het po en vo. Het Expertisecentrum bieden ondersteuning op kind-, leerkracht- en schoolniveau (www.expertisecentrumorion.nl).

Scholen

Brin	School	SO/VSO	Cluster	Doelgroep
20XV	Van Koetsveldschool www.zmlkoetsveld.nl	SO	3	Voor zeer moeilijk lerende leerlingen, al dan niet in combinatie met psychiatrische, psychische en/of gedragsproblemen
20YC	Gerhardschool www.gerhardschool.nl	SO	4	Voor leerlingen met gedragsproblemen, ontwikkelingsproblemen en/of psychische of psychiatrische problematiek
20YD	Mr. De Jonghschool www.mrdejonghschool.nl	SO	4	Voor leerlingen met gedragsproblemen, ontwikkelingsproblemen en/of psychische of psychiatrische problematiek
20YN	Van Detschool www.vandetschool.nl	SO	4	Pedagogisch instituut voor leerlingen met ontwikkelingsproblemen en/of psychiatrische problematiek
20WV	Drostenburg www.drostenburg.nl	SO/VSO	3	Voor leerlingen met chronische ziekte of lichamelijke beperking (so) en voor leerlingen met een meervoudige handicap (so en vso)
21EN	Orion College Noord www.orioncollegenoord.nl	VSO	3	Voor zeer moeilijk lerende leerlingen, al dan niet in combinatie met psychiatrische, psychische en/of gedragsproblemen
20WU	Orion College Zuidoost www.orioncollegezuidoost.nl	VSO	3	Voor zeer moeilijk lerende leerlingen, al dan niet in combinatie met psychiatrische, psychische en/of gedragsproblemen
21EJ	Orion College Amstel www.orioncollegeamstel.nl	VSO	4	Voor leerlingen met psychiatrische, psychische en/of gedragsproblemen
21EJ-01	Orion College Amstel - nevenvestiging UTA	VSO	4	Voor leerlingen met psychiatrische, psychische en/of gedragsproblemen
20WW	Orion College Drostenburg www.orioncollegedrostenburg.nl	VSO	3	Voor leerlingen met een chronische ziekte, lichamelijke beperking en/of internaliserende gedragsproblematiek

5.3 Organisatiestructuur

5.3.1 Governance

Orion volgt de door de PO-Raad opgestelde Code Goed Bestuur in het primair onderwijs. In deze code zijn de basisprincipes vastgelegd omtrent professionaliteit van bestuurders, toezichthouders en managers in het primair onderwijs.

De Code Goed Bestuur schrijft een verplichte scheiding van de functies van bestuur en intern toezicht voor. Deze is bij Orion uitgewerkt in het two-tier principe: een bestuur met een Raad van Toezicht. De verdere uitwerking van de taken en bevoegdheden van de Raad van Toezicht, het bestuur en de directeuren is vastgelegd in het managementstatuut van Orion.

5.3.2 Gemeenteraad

Openbaar onderwijs wordt vanuit de overheid georganiseerd. De gemeenteraad heeft een toezichthoudende rol vanuit de verantwoordelijkheid voor voldoende openbaar onderwijs in de gemeente. Concreet gaat het om de benoeming van de leden van de Raad van Toezicht en het recht (en de plicht) om in te grijpen bij wanbeleid. Conform het toezichtkader van de gemeente Amsterdam vindt er jaarlijks een gesprek plaats tussen de wethouder Onderwijs en de Raad van Toezicht. De gemeenteraad wordt met een jaarlijkse rapportage vanuit de gemeente op de hoogte gehouden over de stand van zaken bij het openbaar primair en openbaar speciaal onderwijs in Amsterdam.

5.3.3 Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestaat in 2022 uit de volgende zes leden:

- Esther Overweter, voorzitter
- René Peeters
- Niels van Tent
- Adnan Tekin
- Herke Elbers
- Krishna Taneja

5.3.4 (Gemeenschappelijke) medezeggenschap

Medezeggenschapsraden

Elke school heeft een eigen medezeggenschapsraad. Vertegenwoordigers van personeel en ouders bespreken daarin de zaken die de school aangaan. De directeur is de gesprekspartner van de medezeggenschapsraad. De medezeggenschapsraden van de scholen staan in verbinding met de GMR.

Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad

De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) beraadslaagt over zaken die Orion als geheel aangaan. De bestuurder is de gesprekspartner van de GMR. De GMR van Orion bestaat uit maximaal 18 leden: een ouderlid en een personeelslid vanuit alle scholen van Orion. De GMR-leden kiezen een voorzitter uit hun midden. De GMR wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris.

5.3.5 Bestuur

De bestuurder van Orion is Annette van der Poel.

5.3.6 Scholen, Werkstraat en Expertisecentrum

De Orion-scholen hebben elk een directeur. De directeuren zijn integraal verantwoordelijk. Bestuurder en directeuren komen eenmaal per maand bijeen in het directiebestuur. Ook de coördinator van de Orion Werkstraat en de

directeur van het Expertisecentrum Orion maken deel uit van het directiebestuur van Orion. Hier worden verschillende onderwerpen besproken - deels volgens de planning & controlcyclus, deels op basis van actualiteit. Afhankelijk van het onderwerp sluiten daarbij de betreffende deskundigen vanuit het stafbureau aan.

5.3.7 Stafbureau

Het stafbureau van Orion is een kleine, flexibele organisatie die dienstverlenend is naar de gehele organisatie (scholen, Werkstraat, Expertisecentrum, bestuurder, Raad van Toezicht en GMR).

Naast een managementassistent en een bestuurssecretaris beschikt het stafbureau over deskundigheid op het gebied van HR, opleidingen, onderwijskwaliteit, communicatie, veiligheid, ICT en informatiebeveiliging. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van externe bureaus en/of adviseurs.

5.3.8 Horizontale dialoog

Orion heeft met verschillende groepen belanghebbenden te maken, allereerst intern. Op schoolniveau start dit met de leerlingen en hun ouders. Op verschillende scholen zijn leerlingen vertegenwoordigd in een leerlingenraad. De ouders participeren in de medezeggenschapsraad van de school. In de medezeggenschapsraad is ook een personeelsgeleding vertegenwoordigd. Alle medezeggenschapsraden leveren in principe één ouder en één personeelslid aan de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR).

Voor de leden van de GMR, Raad van Toezicht, Directiebestuur en Stafbureau wordt er twee keer per jaar een thematafel georganiseerd. Hierbij wordt een actueel inhoudelijk onderwerp besproken en is er ruimte om elkaar te ontmoeten.

Met heel ons hart

Stichting Orion
Strategisch koersplan 2022-2025

Copyright © 2022 Stichting Orion

Alle rechten voorbehouden. Geen enkel
deel van deze publicatie mag worden
gereproduceerd of overgedragen in enige
vorm of op enige wijze, zonder schriftelijke
toestemming van Stichting Orion.